

„DANSKEREN”
 a Danish-American Weekly,
 owned by “The United Danish
 Evangelical Lutheran Church
 in America”, published by
 Danish Lutheran Publ. House,
 Blair,
 Nebraska.

Danskeren

„DANSKEREN”
 et dansk-amerikansk Ugeblad,
 der ejes af „Den forenede dan-
 ske evangelisk-lutherske Kir-
 ke i Amerika” og udgives af
 Danish Lutheran Publ. House,
 Blair, Nebr.

Nr. 52.

Blair, Nebr., Tirsdag den 24. December 1918.

27. Marg

Published and distributed under permit (No. 436) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Blair, Nebraska. By order of the President. A. S. Burleson, Postmaster General.

Journalistbesøget

De skandinaviske Journalister, der for Tiden som den amerikanske Regerings Gæster er paa en Inspektionsrejse gennem de østlige og nordlige Stater, kom til Pittsburgh torsdag Morgen den 13. December. En Modtagelseskomite, i hvilken Byens danske Befuldmægtige repræsenteredes, ved Hr. L. E. Willquist, mødte dem ved Stationen og tog dem i Automobile til Hotel Wilkiam Penn. Efter en hurtig Profoskorte førte de ud til Pittsburghs verdensberømte Størdindustrier: Carnegie Steel Company og Westinghouse Electric Company. I begge disse uhyre Etablissementer — hvoraf dem en By i sig selv — blev de vist rundt af Byens ledende Ingeniører, der udpegede for dem Fabrikkens Vidunder. De saa Smeltedevne, fra hvilke det hvidgule smeltede Jern flyder som Vand, de saa de encylindriske Triphammer og Valsemøllerne, der vrider Staalet med samme Kæthed som Bredemaskinen i vort Hjem vrider det vaade Løj, de saa de vældige automatiske Kraner, der med Kæthed haandterer og transporterer de tungeste Byrder — fort sagte, de saa de to uhyre Industri-er, som Andrew Carnegie og George Westinghouse hver for sig ved deres vidunderlige Geni og Foretagelse byggede op fra bar Grund til verdensledende Industri. De fik Vejledning til at hilse paa nogle af Byens skandinaviske Ingeniører og Værkførere, hvorefter de var Gæster af Carnegie Steel Company ved en bedre Middag, hvor de personlig mødte de Mænd, der leder dette og andre af Pittsburghs Størdindustri-er.

For at vise dem, at Pittsburgh ogsaa befinder sig paa den anden Side af Oceanen og paa den anden Side af den gamle Verden, tog de om aftenen til Pittsburghs Sports Club, der havde arrangeret en meget gemtomlig „Bohemian Night” til Ære for deres skandinaviske Kollegaer. Det var temmelig sent paa Natten eller om man vil lidt tidligere paa Morgenens før de trådte i Sengen.

Næste Morgen havde Komiteen arrangeret en Inspektion af Redaktionskontorer og Avisstrykkerier, men nogle af Materaerne var endnu for trætte efter Nattens Anstrengelser og foretrak at jove til henimod Middagstid, hvor de alle samlede ved en Banket, som Handelskammeret gav til deres Ære. Møllen fire sagde de Farvel til den søde, men gæstfrie By.

Ærtdagen tilbragtes i Dayton, Ohio, hvor de saa de kæmpemæssige Fabriker, som Wright Aircraft Company har bygget siden Krigen begyndte for at forsyne Hæren og Flaaden med mange Tusinder af Flyvemaskiner. De saa de forskellige Modeller fra de smaa Monoplaner, der kun har Plads til en Mand, til de nye store kæmpemæssige, der kan bære et halvt hundrede Mand. De blev forevist de intrikate Maskiner, der underkaster alt, hvad der benyttes i Flyvemaskinerne, en Styrtprøve, for at finde ud, om alt er stærkt nok. Der var selvfølgelig senere de sædvanlige Automobileture og Banketter ligesom i de andre Byer.

Efter en Dags Ophold i Dayton kom de til Saint Louis søndag Morgen, hvor de som Byens Gæster fejlede en dejlig Tur ned ad Mississippiflodens mudrede Bænde — en Tur, der gentog sig i deres Grindring Tufinder af Smaatref fra Marf Twains „Huck Finn”, som de alle kendte fra deres Drengaar. Mandag saa de den ny Dam over Mississippi nær Keokuk — et Ingeniør- værk, der har Rang iblandt de største i Verden og ved Hjælp af hvilket de nærliggende Byer og Landdistrikter forsynes med elektrisk Lyg og Drikraft. Senere førte de i Automobile en Tur ud paa Landet for at se, hvor stort de skandinaviske Farmere klarer sig paa den nye Jowa Jordbund. Saa gik det videre med Bane til Minneapolis, hvor de blev mødt af en Modtagelseskomite, i hvilken Byens Danske var repræsenterede ved Vicekonsul John C. Kelsen og Victor Ingemann.

Ryheder fra Danmark.

Den amerikanske Regerings Handelsattaché i København, Erwin B. Thompson har lige sendt Handelsministeriet i Washington den følgende Rapport:

Statsbanerne har længe trængt svært til flere Godsvogne og har nu bestilt 750 fra Fabrikken Scandia i Randers. Det vil give Arbejde til 500 Mænd, der nu er uden Arbejde. Som et Eksempel paa de nuværende høje Priser i Danmark kan anføres, at Hjule til en Godsvogn for Krigen kostede 40 Dollars. Nu koster de 348 Dollars.

Forbindelsen imellem Tyskland og København er blevet forbedret betydeligt ved Etableringen af en ny Dampskibsroute mellem Frederiksund og Grenaa. Dampskibet „Grenaa”, der har Plads til 300 Passagerer foruden Fragt, besøger Jorden imellem de to Byer.

Det kniber stadig mere og mere med at finde Boliger for Københavns stadig voksende Befolkning. For Tiden er der 850 Familier (omkring 4500 Personer), der er husløse. Paa Grund af Mangel paa Mursten og Byggematerialer er det nu blevet bestemt at opføre Træbygninger paa to Etager med ialt 1000 Lejligheder. Det strider imod Byggeskoven, men det ventes, at Rigsdagen vil give særlig Tilladelse i dette Tilfælde.

Bladene forlanger, at Regeringen skal kontrollere Svineslagningen og Udvekslingen af Gylst, da Danmark har en tilstrækkelig Forsyning, naar det bare bliver ligeligt fordelt. Svinsen har været god i Ar, og der er tilstrækkelig af Kornstoffer, Kartotler og Roer, men der vil ikke være nok Gylst, da Landmændene ikke vil sælge deres Svin for Slagtning. For Tiden slagtes der kun 34 Procent af, hvad der behøves, og det vil være nødvendigt at indføre Sælgstvang for at stifte de 600,000 Svine, som Befolkningen behøver. Under Krigen har der været meget søjelig Mangel paa Petroleum og Gasoline, saa at Folk ofte har maattet undvære Belysning i Hjemmene. Nu meddeler Direktør Christian Larsen af Nordisk Benzinkompagni, at de vil modtage en Beholdning af Petroleum og Gasoline fra Amerika i Slutningen af November. Til at begynde med vil kun Læger og Dyrlæger saa Lov til at benytte Gasolinen i deres Automobile, men i Løbet af kort Tid ventes han at have nok til ogsaa at forsyne Taxicabs og Omnibusser.

Arbejdslosheden er steget meget i Danmark. Statistiske Efterretninger indeholder en Rapport over Lønningerne særligt i Jernindustrien, Bygningsvæsenet og Bæverierne i April Kvartal 1918. Gennemsnittet for Jørgfolk var i Ar. til 1.25 i Timen, for almindelige

Arbejdere 75 Cere til 1 Ar. i Timen. Fra April 1918 er Gennemsnittet lønnen steget med 35 Procent.

Amerika træner endnu Pionerer.

(Fra Landbrugsminister Doughtons Tale til Redaktørerne af Landbrugsblade i Nov. 1918.)

Der er mange, der glæmmer, at der endnu er store Stræmninger af udyrket Land i de Forenede Stater. Paa en Maade er vi endnu i Pionertiden. Man regner, at der er 1140 Millioner Acres udyrket Land i de Forenede Stater og at kun 367 Millioner Acres er under Dykning. Meget af det bebte Jord er selvfølgelig optaget — Jord, der er let at dyrke og inden rimelig Afstand fra Jernbaner og Markeder — men selv af vor dyrkede Jord frembringer 85 Procent langt fra hvad det burde. De Farme, der maa opbrækkes for Fremtiden, vil derfor være under langt større Udgifter end før for Rydning, Pløjning, Dræning og Overrisling, og for at Farmene kan drive den med Fortjeneste bliver det nødvendigt at arrangere samvirkende Salg af Produktions- og kun at producere, hvad der giver det bedste Udbytte.

Naar vi overtænker disse Spørgsmaal maa vi tage i Betragtning baade hvad de senere Ar har bragt og ogsaa hvad de kommende Ar rimeligvis vil bringe. Mange Mennesker tager kun de nuværende Forhold i Betragtning. Hvor mange tænker for Eksempel paa, at Befolkningen i de Forenede Stater i de femten Ar fra 1900 til 1915 er steget med 22 Millioner Mennesker — næsten tre Fjtedele af hele Frankrigs Befolkning, og dog er Frankrig et Land, der baade producerer og forbruger mere end nogen af de sydamerikanske Lande. Man anslaa, at vor Befolkning i de fire Krigsår endvidere er vokset med 3/4 Million, skønt der næsten ingen Immigration har været. Vi har altid været i Stand til at finde Plads for disse stadig voksende Millioner. De, der ønskede Sjæm paa Landet, har fundet dem. Uden Tvivl vil Befolkningen vokse med 15 eller 20 Millioner i Løbet af de næste femten Ar, og dem skal vi ogsaa finde Plads for. Og disse Nykommere vil til deres Støtte have de forskellige Birk-somheder, der nu søger at indføre Forbedringer i Farmernes daglige Liv og i Landvæsenet, og som jaavel i Omfang, i Hængemidler og i Dygtighed overgaar lignende Birk-somheder i andre Lande. De vil i sær saa rede til at støtte dem, der ikke tidligere har arbejdet ved Landvæsenet.

opmærksom paa, at medens Regeringen vilde blandt andre Ting blive nødt til at betale store Erstatninger for Krigskontrakter, vilde den paa den anden Side have betydelige Indtægter fra Arbejde, som allerede var udført.

Desuden maatte der tages med i Beregningen de \$10,000,000,000, som Regeringen havde laant de Allierede, hvilke vilde blive „de mest udmærkede Papirer for Regeringen,” sagde Senatoren. Disse Bonds kan sælges og bemettes til at lette Stattebyrden for Folket, sagde han.

„Der er mere end det, og jeg ønsker at se, at Folket her i Landet efter min Mening ikke vil gaa med paa, at Centralmagterne skal blive fri for at erstatte dette Land paa en passende Maade de store Tab, som er tilføjet det ved den Maade, hvorpaa de har ført Krigen,” sagde Senator Simmons videre.

Jeg ved ikke, om Centralmagterne vil kunne betale de Fordringer, der vil blive stillet til dem af de Allierede og United States, men disse Fordringer burde blive behæret paa Centralmagternes Gæb til at betale, og at det burde være den eneste Grænse, som vi skulde sætte for vore Krav.

United States bør forlange forholdsvis den samme Erstatning som de Allierede, maaflue med Undtagelse af Frankrig og Belgien. Denne Krigsstatning vilde være en Hjælp til at betale Statterne her, og jeg tror, at det amerikanske Folk ventur, at det vil blive gjort.”

Præsident Wilson har aldrig sagt noget om, hvorefter han vilde be-gunstige en Fordring paa Erstatning for, hvad Krigen har kostet Landet, eller en Del af Omkostningerne. Han har imidlertid paa lagt Udenrigsministeriet at udarbejde et Overlag over det Gjemdoms-tab, som de tyske Underandsbaade har voldt, i den Hensigt at forlange Erstatning. Naademinister Daniels sagde nylig, at Amerika ikke agtede at forlange Erstatning af Tyskland.

Senator Simmons Bemærkninger blev af Republikanerne opfattet som Bevis for, at de vilde saa Demokraternes Støtte i deres Krav paa Erstatning fra Tyskland, i det mindste en delvis Erstatning for, hvad Krigen har kostet Landet.

Port eget Land.

Krigsskibe i New York. New York, 20. Dec. 7 Torpedojagere fastede Anker paa Hudsonfloden i Gaar lige udenfor Grants Grav. De skal deltage i Ceremonierne, der skal gives i Anledning af, at Krigsflaaden kommer tilbage den 26. December.

Skal vi have Krigsfladeserstatning.

Washington, D. C., 18. Dec. Senator Simmons fra Nord Carolina, der er Formand i Senatets Finans-komite, erklærede i Gaar i Senatet, at Tyskland skulde tvings til at betale efter Gæne, hvad Krigen har kostet U. S. A.

Senatoren mente, at paa Regningen skulde ikke alene anføres Erstatning for Drabet af Personer, som ikke deltog i Kampen, og for Udtagelsen af amerikanske Skibe, men ogsaa erstatte, hvad Krigen har kostet Landet. Han mente, at selv om Erstatningen ikke udgjorde alle Omkostninger, vilde den dog blive stor nok til i væsentlig Grad at lette Stattebyrden for det amerikanske Folk.

Disse Udtalelser kom, medens Senator Penrose holdt en Tale ved Behandlingen om Overlaget af Udgifterne i 1919 og 1920. Senator Simmons afbrød ham for at gøre

Jorden rundt. Polakkerne i Danzig. Paris, 20. Dec. Det hedder i et Telegram fra Warszawa, at Landsfættelsen af polske Tropper i Danzig begyndte Onsdag. Der siges, at den polske Arme udgør 50,000 Mand. Polens Repræsentanter i Berlin har forladt Tyskland.

Fluer over Andeshjergene. Buenos Aires, 13. Dec. Løjtnant Dagoberto Godoy i den chilenske Arme fløj i Gaar Formiddag over Andeshjergene paa deres højeste Punkt i en Bristol-Maskine. Flyveren forlod Santiago, Chile, og passerede Tupungatoranchen i en Højde af 19,700 Fod. Han kom ned i Mendoza i Argentina.

Danmark og Wilson. København, 20. Dec. Vegge Huse i den danske Rigsdag sendte i Gaar tilfammen et Telegram til Præsident Wilson og ønskede ham velkommen til Europa. I Telegrammet udtaltes Haab om, at han vil naa sit store Maal, nemlig den samme Ret for de smaa som for de store Nationer som Basis for en retfærdig og varig Fred.

Bælger en ny Monark. København, 17. Dec. Paa et monarkistisk Møde i Wien i Gaar, hvori flere Generaler deltog, blev Erkehertug Maximilian, der er en Broder af forhenværende Keiser Karl, opstillet som Tronpretendent. Det hedder i et Telegram fra Wien, som medder dette, at Socialisterne agter at tage strenge Forholdsregler mod Monarkisterne.

Bil lre tarle Tyskere. Paris, 17. Dec. De franske Hotelejeres Forening meddelte, at den har besluttet i de næste ti Ar ikke at tillade nogen, som er Borger i de Lande, der ligger i Krig med Frankrig, Afgang til sine respektive Hoteller hverken som Tjenere eller som Besjende. Denne Beslutning vil blive meddelt til Hotelorganisationerne i alle de Allierede Lande.

Letterne beder om Hjælp. Stockholm, 20. Dec. Voksbefrernes Tropper er paa Marschen vestpaa naaet en Front, der ligger 100 Mil Øst for Riga, og Repræsentanterne for den lettiske Republik har bedt de Allieredes Legationer om Hjælp i Kampen mod Volkshæverne. Lettiske Tropper konner lige efter Tyskerne, som trækker sig tilbage. De tager Gidsler, plyndrer og paa-lægger Krigsskat.

Fluevejledning. Paris, 18. Dec. Britiske Blade har til Hensigt at etablere en special Fluevej med Nyheder fra Fredskongressen. Det er Meningen, at Nyhederne skal paa den Maade bringes til London fra Paris to Gange om Dagen. Briterne arbejder paa at faa i Stand et Pressebureau her i Byen, mens Franskmændene agter at bruge den samme Organisation, som de havde under Krigen. Amerikanerne er i Hærd med at organisere sig.

De franske Fordringer. Paris, 20. Dec. Louis Dubois udtalte i Deputeretkammeret i Gaar under De-batten om et Forslag angaaende Genopbygningen af Landet efter Krigen, og den Stede den har voldt at Bardien af de ødelagte franske Huse udgjorde \$4,000,000,000, Bofa-ovet \$1,250,000,000. Tabet for Landbruget mindst \$2,000,000,000, Udtagelsen af Gruberne \$4,000,000,000 og den Stede, som Banerne har lidt \$1,900,000,000. Taleren sagde, at disse Tab skulde erstattes først.

Pavens Politik. Rom, 17. Dec. Pave Benedikt vil maaffe anmode

Præsident Wilson om at være Magler i Bejtræelsen for at opnaa en Doerenskomst, der vil gøre Ende paa den Strid, der har været mellem Vatikanet og Keiseret, siger Popolo Romano. Mådet siger, at Sagen under ingen Omstændighed vil blive forelagt Fredskongressen.

At Pave Benedikt er villig til at opgive den gamle Politik, som har været siden Italien satte sig i Besiddelse af Rom i 1871, og ikke længere føler sig bundet til at opholde sig stadig i Vatikanet, tror mange her fuldt og fast. Ingen Pave har været udenfor Vatikanets Omraade siden 1871, hvilket er en Protest mod, at den italienske Regering satte sig i Besiddelse af Rom.

Polakkerne er paa gaande. Berlin, 19. Dec. Socialistiske og andre Blade er meget opbrugte over, at den polske Regering har givet Oedre til, at der sker Valg til det polske Parlament i Distrikterne Mlesnein, Posen, Oppeln, Beuthen, Stawitz, Slatow og Danzig.

Bladene gør opmærksom paa, at dette betyder, at Polen tænker paa at tiltræde sig en stor Del af Tyskland i Strid med Folkeretten. De mener, at Polakkerne agter at tage disse Distrikter, saa de kan sige, at de har dem, naar Fredskonferencen træder sammen.

Bladene kritiserer Regeringen for, at den ikke gør noget.

København, 19. Dec. Den polske Regering har erklæret sig villig til at slutte et militært og politisk Forbund med de Allierede, siger skotske Zeitung.

Jordbøene i Portugal. Lissabon, 17. Dec. Dr. Brito Camacho, der er Fører for Foreringspartiet i det portugisiske Deputeretkammer, og Na-galvaes Lima, der er Fører for det republikanske Parti, er blevet arresteret. Lima blev arresteret, fordi der skal være fundet hos ham, som myrdede Præsident Sidoc Paes, et Brev med hans Adresse.

Uiget af Dr. Paes blev i Gaar bragt til Belem Valakiet, hvor det skal være, til Begravelsen finder Sted.

Den portugisiske Regering er overtaget af Justitsminister Osorio Castro.

Politiet har en Mistanke om, at Mordet paa Præsident Paes blev udført af den republikanske Ungdoms Liga, og Repræsentanterne for Arbejds-partiet er taget under Beskættelse af Politiet.

Lissabon, 17. Dec. Admiral Cantos y Gaitro er blevet valgt til Portugal's Præsident efter Dr. Sidonic Paes, som blev myrdet sidste Verdag Aften.

Jestmarfalk Daig advarer mod Skydes. Köln, Tyskland, 18. Dec. Jeltmarfalk Daig kom til Köln i Mandags Formiddag for at inspicere det Territorium, som Britterne holder besat langs Rhinen. Da som frem, lærte han lige hen til den berømte Södenzollernbro for at frafje over 20 Krigsforrespondenter fra alle de store Lande i de Allieredes Lande og i neutrale Lande.

Blv nu ikke altfor fry over vor Sejr, som andre Personer blev efter 1870,” sagde Jeltmarfalken i sin Tale.

„Jeg ønsker at takke Dem for den store Tjeneste, som De har ydet. Jeg ved, at De har gjort Deres Bedste for at fortælle Publikum nøjagtigt og fuldstændigt, hvad der er gjort.

De Korrespondenter, som repræsenterer Pressen i de Allieredes Lande, har knyttet et Bånd mellem vore Allierede og os ved at sige Sandheden i deres respektive Lande og ved at fortælle om vore Væjtræbelsler i deres rette Formaal.

I dette Øjeblik, da vi kan triumfere over Sejren, er Deres faldne Kamerat, George Vasjet, i mine Tanker.”